

T Ü R M O B

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

BASIN BÜLTENİ

SAYI : 2016/206
TARİH : 11.12.2016

TÜRMOB VERGİ GELİRLERİ RAPORU BASIN ÖZETİ

TÜRMOB “Vergi Gelirleri” raporu yayınlandı.

Raporda, vergi gelirlerinde yaşanan gelişmeler analiz edilerek, vergi gelirlerini artırmaya yönelik çözüm önerileri sunuldu.

Yılın ilk on ayında gerçekleştirilen toplam vergi tahsilatının, aynı dönemdeki toplam vergi tahakkukuna oranı geçen yılın eş dönemine göre 4 puan gerileyerek yüzde 75,6 olarak gerçekleşti.

Dolaylı vergiler, reel bazda geriledi. İlk on ayda geçen yılın eş dönemine göre cari olarak yüzde 7 artan dolaylı vergilerin, enflasyonla indirildiğinde reel bazda yüzde 0,8 oranında geriledi.

Konut, otomobil, beyaz eşya, bilgisayar, elektrik elektronik, mobilya gibi ürünlerde satışları artırmak, stokları eritmek için ÖTV ve KDV indirimlerine gidilmesi önerildi.

TÜRMOB Genel Başkanı Prof. Dr. Cemal Yükselen, son üç ayda siyasi alandaki gerilim ve ekonomide yaşanan kırılmanın vergi ile ilgili göstergelere bir ölçüde yansımalarını vurgulayarak, “Vergide tahsilat/tahakkuk oranındaki düşüşü ve tüketim üzerinden tahsil edilen dolaylı vergilerdeki reel gerilemeyi bu yönde değerlendirmek mümkün. Siyasi ve ekonomik alanda çözüm yönünde kaydedilecek olumlu gelişmeler güveni artırarak, ekonomide istikrarı sağlayıp, üretim, tüketim ve vergi doğuran faaliyetlerin hacminde büyümeyi, vergi tahsilatında performans artışını beraberinde getirecektir” dedi.

TÜRMOB Genel Başkanı Yükselen, “6736 Sayılı Kanun kapsamında yapılandırılan borçların ilk taksit ödeme süresi 30 Kasım’da sona erdi. Resmi makamların açıklamalarına göre borcu olan 6,3 milyon vatandaşın 4,8 milyonundan yeniden yapılandırma için başvuru geldi; 77,6 milyar TL’lik kamu alacağı yapılandırılırken, ilk günkü tahsilatın 7,5 milyar liraya ulaştığı bildirildi. Söz konusu yapılandırma kapsamında elde edilecek ilave gelirler de vergi performansını iyileştirici etki yapacaktır.

Bu yılın Ocak-Ekim döneminde ülke genelinde vergi tahakkuku geçen yılın eş dönemine göre yüzde 15,4 oranında nominal artışla yaklaşık 483 milyar lira olurken, aynı dönemdeki tahsilat yüzde 9,5’lik artışla 365 milyar TL dolayında gerçekleşti. Ekim sonu itibarıyla 12 aylık ortalamalara göre yüzde 7,89 olan enflasyonla indirildiğinde on aylık vergi tahakkukundaki “reel” artış yüzde 7 olurken, aynı dönemde vergi tahsilatındaki reel artış yüzde 1,5’te kaldı.

İlk on aydaki vergi tahsilatının 119,1 milyar lira ile yüzde 32,6 oranındaki bir bölümünü gelir, kar ve mülkiyet üzerinden alınan doğrudan (vasitasız) vergiler oluşturdu. Geçen yılın aynı dönemine göre doğrudan vergilerde tahsilat nominal bazda yüzde 15,1, reel olarak yüzde 6,7 artış gösterdi.

Vergi tahsilatında cari ve reel değişim (Ocak-Ekim; Milyon TL)

	2015	2016	Değişim (%)	
			Cari	Reel
VERGİ GELİRLERİ	333.337,3	365.034,8	9,5	1,5
DOĞRUDAN (VASITASIZ) VERGİLER	103.456,7	119.109,0	15,1	6,7
-Gelir Vergisi	70.108,7	78.338,4	11,7	3,5
-Kurumlar Vergisi	24.675,6	31.202,5	26,5	17,2
-Mülkiyet Üzerinden Alınan	8.672,4	9.568,1	10,3	2,2

Vergiler				
Veraset ve İntikal Vergisi	298,0	380,0	27,5	18,2
Motorlu Taşıtlar Vergisi	8.374,4	9.188,2	9,7	1,7
DOLAYLI (VASITALI) VERGİLER	229.879,0	245.924,8	7,0	-0,8
-Dahilde Alınan KDV	40.332,4	42.840,7	6,2	-1,6
-ÖTV	86.099,9	96.457,0	12,0	3,8
Petrol ve Doğalgaz Ürünleri	42.051,3	45.774,9	8,9	0,9
Motorlu Taşıt Araçları	12.732,1	13.867,7	8,9	0,9
Alkollü İçkiler	5.651,1	6.413,8	13,5	5,2
Tütün Mamulleri	22.283,3	26.482,2	18,8	10,1
Kolalı Gazozlar	285,3	320,1	12,2	4,0
Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallar	3.096,7	3.598,3	16,2	7,7
-Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	7.687,5	9.239,2	20,2	11,4
-Şans Oyunları Vergisi	684,8	733,9	7,2	-0,6
-Özel İletişim Vergisi	3.913,3	4.017,1	2,7	-4,8
- D.A. Diğ. Mal ve Hiz.V.(6113 S. K. kap.)	-0,4	-1,1	-	-
-Dış Ticaretten Alınan Vergiler	67.637,8	67.560,0	-0,1	-7,4
Gümrük Vergileri	6.770,6	7.287,7	7,6	-0,3
İthalde Alınan KDV	60.689,1	59.998,0	-1,1	-8,3
Diğer Dış Ticaret Gelirleri	178,0	274,3	54,1	42,8
-Damga Vergisi	9.816,7	10.810,2	10,1	2,0
-Harçlar	13.706,7	14.267,9	4,1	-3,5

Yılın ilk on ayında gerçekleştirilen toplam vergi tahsilatının, aynı dönemdeki toplam vergi tahakkukuna oranı geçen yılın eş dönemine göre 4 puan gerileyerek yüzde 75,6 olarak gerçekleşti.

Buna göre vergide bu yılın ilk on ayında gerçekleşen tahsilat/tahakkuk oranı on yıl önceki düzeyinin 13,5 puan, beş yıl öncekinin 5,4 puan, bir yıl öncekinin ise 4 puan altında kaldı.

İlk on ayda vergi tahsilatı (Milyon TL)

En çok artan		En az fazla gerileyen	
Adıyaman	50,04	Mersin	-0,65
Karabük	39,50	Antalya	-0,87
Bolu	28,88	Burdur	-1,02
Bitlis	24,48	Yalova	-2,49
Bayburt	24,13	Tekirdağ	-4,22
Karaman	24,11	Batman	-4,39
Çankırı	23,20	Siirt	-6,72
Gaziantep	22,99	Şırnak	-
			11,99
Sinop	21,43	Zonguldak	-
			18,06
Rize	21,03	Kilis	-
			32,80

Dolaylı vergiler, reel bazda ise geriledi. İlk on ayda geçen yılın eş dönemine göre cari olarak yüzde 7 artan dolaylı vergilerin, enflasyonla indirildiğinde reel bazda yüzde 0,8 oranında geriledi.

Uluslararası ticaret ve işlemlerden alınan vergiler ise dış ticaret performansına paralel olarak nominal bazda da geriledi.

Ekonomik gidişatı, büyümeyi, vergi performansını olumsuz etkileyen durgunluğun aşılması, piyasaların canlandırılması için önlemler almamız gerekiyor” dedi.

Ocak-Ekim dönemleri itibariyle vergi tahakkuk ve tahsilatı

	Tahakkuk (Milyon TL)	Tahsilat (Milyon TL)	Tahsilat/ Tahakkuk (%)
2006	126.286,6	112.529,2	89,1
2007	141.660,8	123.833,1	87,4
2008	162.272,9	140.320,8	86,5
2009	167.138,0	139.163,5	83,3
2010	207.131,9	170.411,3	82,3
2011	257.084,5	208.126,1	81,0
2012	279.020,6	226.176,7	81,1
2013	323.905,0	266.284,8	82,2
2014	357.865,9	286.575,4	80,1
2015	418.615,4	333.337,3	79,6
2016	482.973,7	365.034,8	75,6

Ekonomiyi canlandırmak için birebir tüketimi etkileyecek ve fiyatlara yansıyacak KDV, ÖTV, tapu harçları gibi vergilerde indirim yapılması gerektiğini söyleyen TÜRMOB Genel Başkanı Prof. Dr. Cemal Yükselen, ekonomik canlılığı sağlamaya yönelik tedbirleri aldığımız takdirde, yeniden ekonomik canlanma sağlanarak, vergi tahsilatında artışın gerçekleşeceğini söyledi.

Ekonomik büyümeyi, vergi performansını olumsuz etkileyen durgunluğun aşılması, piyasaların canlandırılması için, TÜRMOB Vergi Gelirleri Raporunda yer alan önlemler;

- **Vergi indirimleri**

- Tüketimde durgunluğun aşılması için bazı harcama kalemlerinde vergi indirimine gidilmeli. Özellikle konut, otomobil, beyaz eşya, bilgisayar, elektrik elektronik, mobilya gibi ürünlerde satışları artırmak, stokları eritmek için ÖTV ve KDV indirimlerine gidilmelidir. Bu önlemin piyasaları canlandırıcı etkisi dolayısıyla, vergi indirimi yüzünden vergi gelirinde azalma bir yana satışlardaki artış paralelinde vergi tahsilatı artacaktır.

- **Tapu harçları**
  - Halen alıcı ve satıcıdan toplam yüzde 4 oranında tahsil edilen tapu harcının yüzde 1-2 düzeyine indirilmesi, satışları ve dolayısıyla devletin harç tahsilatını artıracak, inşaat ve paydaş sektörlerin canlanmasına katkı yapacaktır.
- **Kamunun altyapı yatırımları**
  - Merkezi ve yerel yönetimlerin yol, su ve elektrik gibi yatırım harcamalarının artırılması işsizliğin azaltılması ve piyasanın canlandırılmasına katkı yapacaktır.
- **Dar ve sabit gelirliye ödemeler**
  - Tüketimin canlandırılması için kamu çalışanları, esnaf ve çiftçilere yapılacak geçici ödemeler de piyasanın canlanması sağlayacaktır. Yapılan ödemeler bu kesimlerin harcama eğilimini, bu da vergi gelirlerini artırır.
  - Ücret, maaş ve aylıklara yapılacak artışlarda enflasyonun birkaç puan üzerinde sağlanacak reel artışlar, dar ve sabit gelirli kesimlerin alım gücünü yükseltecek, bu da piyasaya yansıtacaktır.
- **Asgari ücret**
  - Devlet desteğinin uygulama süresinin uzatılması, işletmelerin yükünü hafifletecek, istihdam seviyesinin korunmasına da katkı sağlayacaktır.
- **Kredi kartı ve tüketici kredileri**
  - Vatandaşların tüketiminin büyük bölümünü gerçekleştirdiği kredi kartları ve tüketici kredileri ile yapılan alışverişlerde, üretiminde yerli girdi oranı yüksek ürünler lehine farklılaştırılmış biçimde yeni vade uzatımına gidilmelidir.
  - Konut alımlarında fiyat üzerinden kredilendirme oranı yükseltilmelidir.
  - Tüketici kredilerini ödemekte zorlanan yurttaşlar için yeniden yapılandırma imkanları getirilmelidir.
- **Yerli girdi kullanımı**
  - Üretimde yerli girdi kullanan sanayicilere yönelik teşvikler geliştirilerek fonksiyonel hale getirilmelidir. Böylece döviz darlığında kurları yükselten yüksek döviz talebi kısıllacak, aynı

zamanda üretim ve ihracatın katma değeri artarken, yerli ara malı sanayinin gelişimine, vergi ve istihdam artışına katkı sağlanacaktır.

- **Döviz borçları için önlemler**

- Şirketleri döviz cinsinden borçlanmamaya teşvik edici, hatta borçlanan şirketlerin teşvik önlemlerinden yararlanmasını engelleyici türden caydırıcı önlemler alınmalı.
- Şirketler döviz cinsinden borçlarını TL cinsinden borçlanmaya çevirmeye teşvik edilmeli.

- **AB süreci**

- AB ile yaşanan pürüzler diplomatik süreçlerle giderilmeli; Batı için güvenilir bir partner olmanın kaldırıcı olan AB'ye üyelik süreci yeniden canlandırılmalıdır.

- **Tarım sektörü**

- Tarım için stratejik plan hazırlanmalı, ülkenin gıdada dışa bağımlılığını azaltıcı, tarımsal üretimi ve ihracatı artırıcı önlemler alınmalı; sektörün ülkenin ihracat kapasitesine, istihdamına katkısı artırılmalıdır.

- **KOBİ'lere yönelik önlemler**

- Ülkemizde de işletmelerin yüzde 99,8'ini oluşturan, toplam istihdamın yüzde 78'ini, toplam katma değerini yüzde 55'ini, toplam satışların yüzde 65'ini gerçekleştiren KOBİ'lerin mali darboğaza girmemesi, faaliyetini sürdürebilmesi için proaktif önlemler alınmalı, sorunlu kredileri yeniden yapılandırılmalı, finansman kaynaklarına ulaşımını kolaylaştırıcı, üretimde verimliliği gözeten paketler uygulamaya konulmalıdır.

- **Güven önlemleri**

- Tüketici, üretici ve yatırımcı eğilimlerine; dolayısıyla ekonomideki gidişata etki eden "psikolojik" faktör de dikkate alındı. Siyasi gerilim havası ve belirsizlik algısını gidermek, öngörülebilirliği artırmak için hem vatandaşta hem piyasalarda güven oluşturacak yaklaşımlar ortaya konulmalıdır. Bu, yabancı yatırımcı davranışını ve sermaye hareketlerini de olumlu yönde etkileyecektir.